

Sote- ja maakuntaudistus

HE 15/2017 vp

Sote- järjestäminen sekä HE:n säätämisyjärjestys ja suhde perustuslakiin

Perustuslakivaliokunta 15.3.2017
Hallitusneuvos Päivi Salo, STM

HALLITUKSEN
REFORMI

Sote-järjestämislain keskeiset säännökset (1/3)

- 4 § Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus
 - lähipalvelujen turvaaminen
 - laadun ja vaikuttavuuden turvaaminen kokoamalla palvelut suurempiin kokonaisuuksiin
- 6 § Kielelliset oikeudet
 - kansalliskielet, suomi ja ruotsi
 - saamen kieli
 - turvataan nykyiset oikeudet
- 7 ja 8 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - hyte-tehtävä jää kunnille
 - maakuntien otettava omassa toiminnassaan huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja annettava kunnille asiantuntija-apua

Sote-järjestämislain keskeiset säännökset (2/3)

- 9 § Järjestämismvastuu
 - yhdenmukainen järjestämismvastuu 18 maakunnalla
- 10 § Sote-yhteistyöalueet
 - 5 yhteistyöaluetta, pohjana nykyiset erikoissairaanhoidon erva-alueet
 - yhteistyösuunnitelma
- 11 § Palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin
 - silloin kun välttämätöntä palvelujen saatavuuden ja laadun, asiakasturvallisuuden, suurten kustannusten ym. perusteella
 - valtakunnallinen ja maakunnallinen
- 12 ja 13 § Maakunnan palvelustrategia ja palvelulupaus
 - maakunnan pitkän aikavälin tavoitteet sote:lle
 - julkinen tieto asukkaille palveluista ja niiden toteutuksesta

Sote-järjestämislain keskeiset säännökset (3/3)

- Palvelujen tuottaminen (22 - 24 §)
 - maakunnassa järjestämisen ja tuottamisen erottaminen
 - maakunnan liikelaitos tuottaa omat palvelut
 - ostopalvelut, (valmisteilla olevan valinnanvapauslain mukaiset järjestelyt)
 - lakisääteiset velvoitteet koskevat yhdenmukaisesti kaikkia tuottajia
- Ohjaus
 - Valtion rooli vahvistuu
 - Valtakunnalliset tavoitteet (26 §)
 - Neuvottelut maakuntien kanssa (29 §) sekä arviointimenettely (30 §)
 - Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus (19 §)
 - Yhteistyöalueen yhteistyösuunnitelmaan vaikuttaminen (18 §)
- Muuta
 - koulutus- ja tutkimuskorvaukset myös yliopistotasoiseen sosiaalihuoltoon (38 - 44 §)
 - varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin (52 - 53 §)

Rahoituslain keskeiset säännökset

- 5 §: Valtion rahoituksen perusteena olevat kustannukset
 - rahoitus perustuu lähtökohtaisesti toteutuneisiin käyttökustannuksiin
- 6 §: Valtion rahoituksen tarkistaminen
 - 1 mom: rajoitin toteutuneisiin kustannuksiin vuoteen 2029 asti
 - 2 mom: huomioidaan ylittävältä osalta, jos se on välttämätöntä peruspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi
- 7 §: Maakunnan rahoituksen harkinnanvarainen korottaminen
- 8 §: Taloudellisissa vaikeuksissa olevan maakunnan valtion rahoitus

Säätämisyjärjestysosion sisältö (1/2)

- Uudistuksen tarve yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi
- Maakuntajako ja perusoikeuksien toteutuminen
- Kielelliset oikeudet
- Saamelaisten oikeudet
- Maakuntajako ja sen muuttaminen
- Kansanvaltaisuus
- Julkisen vallan käyttö ja julkisen hallintotehtävän hoitaminen
- Maakuntien rahoitus
- Tehtävien siirto kunnilta maakunnille

Säätämisyjärjestysosion sisältö (2/2)

- Kunnan verotusoikeus
- Kuntien valtionosuusjärjestelmä ja omaisuusjärjestelyt
- Ahvenanmaan asema
- Demokratian toteutuminen ja asukkaiden vaikutusmahdollisuudet
- Työ- ja virkaehtosopimussäätely
- Eläkemaksujen käsittely
- Asetuksenantovaltuudet
- Paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukainen ilmoitus
- Valmistettava kokonaisuus ja valmisteluprosessi

Soten näkökulmasta keskeiset perustuslainäkökulmat

- Uudistuksen tarve yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi
- Maakuntajako ja perusoikeuksien toteutuminen
- Kielelliset oikeudet
- Saamelaisten oikeudet
- Kansanvaltaisuus
- Maakuntien rahoitus
- Omaisuusjärjestelyt
- Asetuksenantovaltuudet
- Valmisteltava kokonaisuus ja valmisteluprosessi

Suhde perustuslakiin - keskeiset säännökset

- PL 19 §:n tarkoittamien sosiaalisten oikeuksien turvaaminen
- PL 6 §:n tarkoittamalla tavalla yhdenvertaisesti
- PL 121 §:n 4 momentin tarkoittamilla kuntaa suuremmilla itsehallintoalueilla
- PL 22 §:n julkisen vallan velvoite turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (ml. rahoitusperiaate)

Yhteenveto

- Hallituksen kokonaisarvio on, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä. Osassa em. kohdissa on kuitenkin uuden linjausta sekä tulkinnanvaraisuutta, joten esityksen säätämisyjärjestyksestä tulisi saada PeV:n lausunto
- Perustuslain kannalta on tulkinnan varaista erityisesti:
 - yhdenvertaisuuden toteutuminen PL 19 §:n tarkoittamien palvelujen saatavuudessa suhteessa aluejakoon sekä
 - maakunnan itsehallinnon rajaaminen järjestämisen ja tuottamisen erottamisen osalta maakunnan ja sen liikelaitoksen välisessä suhteessa
 - rahoitusperiaatteen toteutuminen perusoikeuksien turvaamiseksi ehdotetussa rahoitusmallissa.

Kiitos!

alueuudistus.fi

SOSAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ • VALTIOVARAINMINISTERIÖ